

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.
M. Popovich, Secretary.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: вівторок, четвер і субота.
Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня місцеві в Укр. Роб. Домі, на р-ні вулиця Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ДОМІНАЛЬНІ ВИБОРИ І ЧОТИРИ ГРІХИ СМЕРТЕЛЬНІ.

ІІ. ТРАНСПОРТАЦІЯ.

Канада багата агрикультурна країна з багатьма фермами-рільниками, 75 процент яких не знають, чи то їх фарми, на яких вони живуть, орудь, сіють, збирають і нічого не мають, чи то компаній.

Природа зробила так, що ця багата агрикультурна країна лежить далеко від ринків збуту своїх товарів. Та це ще пів біди. Аргентина, Індія, Австралія, Злучені Держави також далеко від ринків збуту. Біда в тому, що агрикультурні провінції Канади положені далеко на заході і доставка збіжжя чи худоби з тих провінцій до океанських портів обходиться продуцентам дорожче, чим з океанських портів до європейських ринків збуту.

Через океан збіжжя й худобу перевозить корабельна компанія, який канадський уряд дав величезну грошеву субсидію для того, щоб вона обслуговувала Канаду, щоб канадські продуценти не попали в кігти американських чи якихось інших "чужих" компаній. Дистанції від уряду допомогу, та канадська корабельна компанія спокійнею збирала угоду з іншими північно-атлантичними компаніями і скубе з фермерів за перевіз їх продуктів, зокрема за перевіз худоби, все, що та худоба варте. Тому Канада ніяк не може завоювати англійського ринку.

До цього часу і уряд і парламент були цілком безальтернативні борються з цим корабельним синдикатом і... вони так не спішили напружувати силу, щоб з ним борючись. Чому? Бо не Індуси-ж є першими тої корабельної компанії.

Потім перевіз збіжжя озерами до океанських портів також дуже поглатується. Канадський капіталіст, а за ними й демократичне громадянство, кажуть, що треба розвинути власну транспортну систему через озера, поборюючи американських корабельників і винямаючи американські порти. І ось вони поборюють. А поборюють вони американців в той спосіб, що перевіз збіжжя озерами з Порт Артур і Форт Вільям канадського лінійю і канадськими кораблями коштує півтора а навіть два рази дорожче, чим американськю.

А це-ж все їде знову таку на рахунок фермерів. Нічого не відш. Треба розвинути "річку" індустрії.

Але найважливішою галузю цього другого виборчого гріху смертельного — транспортції, що так безпосередню скубе фермерів, витягати з них останні жилі, є залізниця. В Канаді є дві головні залізничні системи: сінарська (Кенедія Песифик Рейлвей) і сінарська (Кенедія Нейшнл Рейлвей). Ці залізничні будь-би конкурують між собою. Але будь-би, бо на ділі, що робить Сінар, те робить і Сінар. Чим більше дере за перевіз Сінар, тим більше дере і Сінар. "Конкурують", як бачимо, навпаки, і за злукою аж пишати.

Цілком природно, йдучи за розвитком капіталістичної системи, їм нічого виходу нема. Це знають властители Сінара, це знають директори Сінара, це знають ліберали й консервати. Тому, що всі бачуть немилучість цієї злуки, то в тому напрямі й господарств. Коли сінарська залізниця приносить своїм шерцям великі збитки, сінарська приносить державі (бо це-ж державна) величезні втрати (в середньому 60—65 мільйонів річно). Отже ведеться така політика, щоб всякому дурневу було видно, що не сінарська залізниця треба віддати державі, але державу Сінарові. Кілька місяців тому напад сенат вже хотів довершити цього діла, але... якось невдалося. Невдалося просто тому, що більшою були вибори і Кінг побоявся. По виборках-же, без ріжничі, чи до влади придуть консервати чи ліберали, ця справа злуки знову вплине на поверхню і попливе природним руслом під монополію одного тіла, в даному разі здібного, отже Сінара.

Ви скажете, що в парламенті будуть прогресивні та фармерські послі, які до гробової дошки будуть битися проти цього. Не треба собі даремно посувати крові. Перше все, прогресисти можуть собі й лоби порозбивати, їх віхто не послухає; по друге, вони самі, за малим вишком, будуть голосувати за злукою цих двох залізниць і то під сінарським заряджуванням, бо... державне заряджування приносить лише втрати.

Масюо досвід з минулого і то з дуже недавнього. Між канадським урядом а сінарською компанією існувала так звана Крове Нест Пес угода. Коли канадський уряд задумав колонізувати західну Канаду, він дав Сінарові величезні суми грошей та земельні обшари, щоб той побудував залізницю через західну Канаду і всі продукти перевозив тою залізницею по дешевій ціні. Угоду складемо, підписано і почалася колонізація та дешева транспортация. Пришла війна, а Сінар виліз людські панш, мовляв, заробляють сотки мільйонів, а я сиджу на Крове Нест Пес угоді. Змилувався над Сінаром "Ордер ін Канєсія" (такий спеціальний уряд був в Канаді під час війни) і усунув Крове Нест Пес угоду. Сінар дістав гроші, землю і угоди позбувся... на час війни. Минула війна, кілька років по війні, а Сінар дере за перевіз товарів як і під час війни. Счинилося багато галуся і якось після довгих церемоній в 1923 році (пять літ після закінчення війни) привернуло на папері назад Крове Нест Пес угоду. Уряд привернув, але Сінар найшов інші шляхи і обійшов закони та спокійнею далі накладало за перевіз товарів високу тарифу. Аж нарешті цієї весни прийшов Сінар до уряду з пропозицією, щоб той зніс Крове Нест Пес угоду цілком і на завжди, а він, Сінар, буде такий чужий, що не буде рахувати дорого за перевіз... Він-же знає нажда та недостатки фермера. Він прирік, що збіжжя й мукку буде перевозити після Крове Нест Пес угоди, а за інші товари буде рахувати дещо дорожче...

Уряд з тою пропозицією до парламенту і парламент перегосуював за цілковитим знесенням Крове Нест Пес угоди. За цим голосували навіть фармерські представники, тоб-то прогресисти, за винятком кількох, з так званої "джинджер групи". За

знесенням угоди голосували ті, які скаржуться, що Сінар їх висискує.

Для свідомого робітництва це цілком не дивно. Бо на це-ж працює капіталістична машина. А вона працювати вміє.

Що-ж дальше буде? Як розв'яже цю транспортційну проблему майбутній ліберальний чи консервативний уряд і парламент? Розв'яже в інтересі залізничних і корабельних компаній. А для цих компаній, як і для цілого індустріального союду, західна агрикультурна Канада є колонією, дійвою кочовою. І в парламенті захід, хоч би був льодяний собі, ніяк цей транспортційної системи висиску не повалить. Не тільки не повалить, але більшість західних послів, такі прогресивних, віддадуть свої голоси Сінарові, або корабельному "комбайнові". Бо вони схочуть бути демократами, а не "зрадниками держави".

Де-ж вихід? Коли так, скаже дехто, то взагалі й борючись не треба.

Ні, борючись треба. Ці всі капіталістичні гешефти якраз показують нам, що борючись треба з потрібною силою, тільки не з вітраками в полі. Не треба дурити себе цими виборчими "демократичними" злуднями Елічами. Не треба дурити, щоб відтак знову не розчаруватися. Ні консервати, ні ліберали, ні прогресисти ніякої полєкції працюючим не дадуть. Коли будуть в парламенті робітничо-фармерські послі, члени класової робітничо-фармерської організації, вони зведуть там дійсну боротьбу в інтересі працюючих. Але й вони самі нічого не вдіють. Треба, щоб фармерство й робітництво стало за ними солідарно. А коли вже ставати, то не проти самої діше транспортційної системи, але проти тих, хто ту систему вводить, тоб-то, проти цілої капіталістичної системи.

Робітник.

ЯК ВТІКЛИ З ТЮРМИ БОЛГАРСЬКІ КОМУНІСТИ.

Болгарські втікачі, що прибули до Відня, розповідають цікаві подробиці про недавно втечу болгарських політичних в'язнів з тюрми на острові св. Антонія. Цей острів лежить в 7 1/2 кілометрах від Бургаса. В тюрмі острова св. Антонія сиділо 73 політичних в'язнів, їх держали тут під великою вартою.

30. липня вечером політичні в'язні шляхом перестукування остаточно умовились про те, як треба втікати.

На другий день в год. І. вечера кількох в'язнів звернулися до тюремної сторожі з проханням дозволити їм вийти на двір. Після довгих суперечок прохання було задоволено і п'ять осіб в супроводі двох вартових були виведені з камер на двір. Під час повернення назад, політичні в'язні, скориставши з того, що один вартовий загавився, напали на нього і швидко обеззброїли. Другий не встиг опам'ятатись, як уже лежав на землі без зброї. Передягнувшись в військово-ордіж, два політичні в'язні обеззброїли старшою вартового і забрали в нього ключі і почали звільняти всіх інших в'язнів зніжних. Через півгодина 73 політичних в'язнів були на волі. Вирішено було негайно втікати, але частина ув'язнених, в кількості біля 20 осіб, змучена катуванням тюремної вартої, не могла приєднатися до своїх товаришів. Тоді вирішено було, що вони повернуться в тюрму, а решта втікає. Втікачі захопили всі човни і, користуючись темнотою ночі, шасливи прибули на протилежний берег. Другого дня адміністрація тюрми спійсно викликала з Бургаса великий загін жандармерії, що вихав їх доганяти, але спіймати нікого не вдалось.

КІНЦЕВЕ СЛОВО ТОВ. ГІБНЕРА ПЕРЕД ШЛЯХЕТСЬКИМ СУДОМ.

Тов. Гібнер, один з трьох розстріляних комуністів в Варшаві, почав своє кінцеве слово на суді заявою, що він, як революціонер, хотів-би бути вбитим в боротьбі, а не сидити тут як підсудний. Чому, питає т. Гібнер, я тепер на лаві підсудних, а не в лавах поліції та урядовців, що захищають польську демократичну республіку. Адже, я же в 1905 році був бойовиком у лавах ППС. Тоді же, будучи хлопчиком, я виявив досить мужності. У момент найстрашнішого терору в 1906 році я переносив бомби. Мені погрозувала смерть, але я з радістю боровся за незалежну Польщу, бо я був певний, що буде робітничо-селянська Польща. За таку Польщу боровся мій батько в 1863 р. Такої боротьби він вчив і нас. У такій боротьбі загинула моя сестра. Відомий замах під Роговими і низка інших вчинків підготовлено в нашій квартирі.

Однак я, що підставляв голову під кулі, тепер на лаві підсудних. І це не випадково. Це в 1907 році я переконався, що треба борючись за республіку робітників і селян. Теперішній буржуазна Польща... (голова суду зупиняє т. Гібнера, забороняючи йому говорити про Польщу). Те, що робиться в усій буржуазній Польщі, каже далі т. Гібнер... (голова знову не дає йому говорити).

Я признаюся, закінчує т. Гібнер, що я хотів-би пожити ще кілька років, працюючи для пролетаріату, але коли ви розстріляете мене, я стоятиму біля стовпа з такою самою гідністю, як поведився в бою, під час слівства і в суді.

Т. Рутковскі і Кневскі відмовилися від прикінцевого слова.

РОСПРАВА РУМУНСЬКИХ БОЯР НАД БЕСАРАБСЬКИМИ СЕЛЯНАМИ.

Перед очима румунських суддів-катів стали 500 безвинних селян.

Молдавські і українські робітники не витримали терору й гніту жандармсько-болярської чобота, не витримали зв'язного висмоктування їхньої крові, не могли далі терпіти руйнування своїх господарств та експлуатації їхньої праці. І в наслідок того виникло в вересні 1924 року могутнє селянське повстання, що охопило цілу низку сіл Бесарабії: Тар-Бунари, Михайлівку, Чи-

мишли, Ахмангит і інші.

Це не був бунт людей, що піднялися на свого владаря; це була велика хвиля революційного руху, що зростала під пресом жорстокого гніту і перетворилася в нестримний і негасимий вогонь класової боротьби. Жорстока ділема: або смерті або перемогти-й визволитись з болярських лапців, як немінуча необхідність, стояла перед змученим селянством Бесарабії. Чаша терпіння переповнилася. Бідогта повстала з рушницями-дробицями, з сокирами, з лопатами, під гаслом: "Хай живе татар-бунарська радянська комуні!"

Але ворог, озброєний всею технікою військових досягнень, переміг. Більш п'яти днів трималися борці татар-бунарської комуні, оточені залізним кільцем артилерії, кінноти, кулеметних полків, танків і броневих автомобілів...

Неорганізованість, незброєність маси, відсутність керівників, були причиною їхньої поразки.

Переможці вчинили найлютіший кривавий бенкет жандармерії і сігуранци. Тисячі селян, жінок і дітей були винищені. Ряд сіл спалено, щоб не залишити каменя на камені. Тисячі переможених закуто в кайдани і відслано у в'язниці на катування. Кілька тижнів потім румунська буржуазія в Кишиньові вечерами одержувала насолоду: слухала музику ритмічних пострілів... То в кріпості розстрілювали полонених.

Татар-бунарська комуні унула зупинити кровю й слізьми робітників.

Але в історії визвольного руху Бесарабії й присвячено буде одну з найкращих героїчних сторінок визвольної боротьби.

500 селян, сірих, вимучених в'язницею й катуванням чекають своєї участі від суду. Уряд Румунії виконує останню проформу татар-бунарської трагедії, улаштує законний суд над кількома сотнями, щоб виправдати тисячі беззаконних убивств.

Ми, знаємо, що ці суди заздалегідь уже мають у кишені готовий смертний вирок і відмовлення в помилюванні. Ми маємо прекрасний досвід і живі зовсім свіжі приклади, як буржуазія розправляється з комуністами. Ще не висохла іспальти газет з повідомленням про ганебне вбивство 3-ох комуністів урядом польської шляхти.

В садичному екстазі міністри капіталістів і помішків Польщі та Румунії вимагають крові, вбивств.

Безсилість задовольнити вимоги трудящих класів шляхом гри в парламентарні обійнички штовхає капіталістичні уряди жвквати метод кривавого залікування, катування страхом.

Але це ще більш гартує й розпалює класову ненависть й змично революційний авангард.

І хай румунські плаутократи не думають, що Бесарабію можна удержати методом терору, перетворення її в безправну колонію. Жертви крові, творені кривавою рукою уряду, дадуть для них протилежні наслідки...

Але нам, трудящим, зовсім не байдуже, що робітничо-селянська кров фарбує буржуазні шибениці.

І тому ми підносимо свій протест проти суду жандармів Румунії і проти справи, що її готують молдавським і українським селянам.

А. Придбейний.

ПАНСЬКІ НАЙМИТИ.

Хіба дивуватися, що так звани українські патріоти всімі фібрами своєї продажною душі ненавидять чесних і свідомих робітників та фермерів? Дивуватися нема чого, бо ненависть їх чисто природна. Чесний і свідомий робітник чи фермер не продасться панові, не продасть рідного брата за юдин гріш, не буде вислугуватися в наймах катам працюючих мас. За що чесність, твердість переконань і свідомість ненавидять панські наймити робітництво.

І це не тільки в Канаді та Злучених Держав, але і в Галичині. Щоб довго не балакати, ми наведемо факти.

Хто заключував "союз" з найлютішими ворогами українського народу — польськими панями? Хто він грабувати й нищити Україну "огнем і мичезем" при допомозі армії Піндуського? Хто завіз рештки української армії за польські дрозди, де вона загинула? Хто ради свого паршивого "отаманства" віддав Галичину польській шляхті?

Великий патріот Симон Петлюра!

Хто знищив українську галицьку армію, хто жеврав ласки в європейській буржуазії так довго, доки вона не плонула на "самоційну Галичину", хто звинув і заставив вбивати українських робітників й селян на червоних фронтах з рушницями галицького стрілецтва?

Великий патріот, президент, дипломат і диктатор др. Петрушевич з цілою зграєю патріотів-адвокатів!

Хто по сьогоднішній день вірно служить шляхетській владі на Волині для поборювання революційного українського руху?

Славний патріот і петлюрівський "отаман" Оскілко! Хто видавав за польської гроші шпійсько-провокаційську газетку "Рідний Край" у Львові?

Патріоти й доволатні радикали — Михайло Яцик і Сидір Твердохілі!

Хто прагнув хоч куценької "автономії" Галичини і їздив бити покони перед польськими панями у Варшаві?

Великий патріот і "діяч" др. Володимир Бачинський.

Хто видвинув в 1924 році дивачну і преглулу ідею повернення на київський престол малоросійського гетьмана Павла Скоропадського, який за час свого короткого панування зачепив Україну в крові і відзначився найстрашніми звірствами та брутальностями?

Славний патріот і доволатний радикал — др. Осип Назарук!

Хто видає тепер в Станіславові польську газетку на українській мові "Селянський Прапор", що вірно помагає польським панам ще більше закріплювати наших люддей?

Відомі патріоти-радикали: др. Северин Данилович, Іван Стовпюк, Кравчук, М. Мельник і інші!

Хто ший час парализує український робітничо-селянський революційний рух?

Тільки українські патріоти!

З усіх вичислених людців нема ані одного робітника, ані одного хоч-би бувшого комуніста. Все — люде "вчені", "діячі", жовтоблагитні патріоти! Та це тільки визначніші з них, а є ще ціла зграя менших. Є ще зграя тих, що міняють свої переконання кожного року. Тих, що цього року, роспинаються за чимось, кричать, збирають гроші, а на другий рік відпекуються, плюють на то. Ті, що сьогодні одному кричать "славно", завтра "ганьба!" сьогодні плюють, завтра здизують. Характерна прикмета кожного панського наймита-інтелігента (продажного інтелігента!) який мінє свої думки не через тяжкий душевний перелом, не з чесного переконання, а — за гроші. Хто дасть більше — той візьме.

Перед нами хрунівська газетка "Селянський Прапор", що виходить в Станіславові за польської гроші. Ведичими чорними буквами виписані в ньому ось які хрунівські заповіді:

Жий в згоді з усіми людьми, а тим самим і з польським народом, та поступай по християнськи. Віддай державне державі, Боже Богови, а народне народови.

Це, тик сказати, і по християнськи і по хрунівськи і по патріотичному.

Але діло в тому, що панські наймити-купи-запродавці з "Селянського Прапора" мають поважних конкурентів, якими являються відомі галицькі патріоти, які недавно створили УНДО (Українське Національно-Демократичне Об'єднання). Це УНДО теж ціле патинки польської шляхти і другим патріотам-хрунім з "Селянського Прапора" задрю і страшно за — юдин гріш, тому й пишуть вони самопечно в 8-ому числі своєї газетки:

УНДО до хпатні не добьється а шкода труду. Таким зрадинкам ніхто не поверить, ані більшовик, ані Польок. Хай патріоти не думають, що вони перехитрять польський народ, а Урад Річнисполитної ошукують.

Так говорять члени польської дефензиви, бувші українські радикали, що вслід швидче примоститися біля панського корита. І можна б'ти більш певним, що вони в повному курсі справ і прекрасно знають кожного запродавця з боку У-країнів. Видко, що боїться хруні за свій "джаб", бо жаліються в своїй газетці:

Поїдуть патріоти до Варшави, то там кинуть їм яку обривену кістку, от як: Федакони дали комєсою "Дністра", Бачинськюо заграницюй папшорт і кілька доярів, Левичськюо залізний лист, а іншюму патріоту другу особисту втегу. Чому Левичський, Федак, Бачинський і другі є патріотами, які від тих самих Польків і в тій самій Варшаві дістануть що для себе?

Користуємось цими інформаціями просто тому, що їх подає орган польської дефензиви, який добре знає, хто їздить до Варшави і що дістає з Варшави. І безсоромно зраджує цей орган свою тривогу, мовляв, ану патріоти дійсно ближче присуєчуть до корита і відсунуть нас? Та для нас цікаво то, що пишуть хруні про хруників, між якими їде саме тепер боротьба за наймитівство в польській шляхті.

Читайчи про це безсоромне, гідке запродавство одних і других, мимоволі насувається питання: відку звязали між Українцями такі безхарактерні та ю д ч і? Дефензивники-хруні з "Селянського Прапора", це молода генерація, учні Костів Левичських, Бачинських, Макухів, Трильовських. Головний ватажок дефензивників Іван Стовпюк, це студент університету, вихованець дра К. Трильовського. М. Мельник — студент університету з Коломиї. Кравчук — студент з Станіславова. За часів Австрії Трильовський, Левичький, Бачинський і інші "батьки народу" вчили їх бути вірними цареві й Австрії, любити ти прому й Україну і повинуватись владі. І такими вони й вирости. Українці люблять за гроші, а що нема Австрії тільки Польща, то вірно служать катівні-дефензиви і польським панам. Та біда в тому, що учні виперджують своєю безхарактерністю своїх учителів. Доводиться молодій генерації зводити боротьбу з старшою за місце біля шляхетського корита.

Дійсно, повну рацію має др. Назарук, коли заявляє в своїй газетці, що: "Україні все дуже вірно служать чужим". Тільки Назарук говорить це з признанням, а кожна тямуча людина перечитає ці слова з огидою.

Мораль з усього цього коротка: чи можуть такі люде, любити свідомого робітника й фермера? Вони-ж люблять тільки того, хто платить. В них переконання — це гроші, байдуже, зашо вони і відки вони. Тому ніколи не дивуйся, свідомий робітнику й фермере, що тебе ненавидять український патріот! Він хоч-би й хотів, то не може инакше.

І. Віктор.

ПРАГА, 7. вересня. — Чехословацький уряд насильно захопив славу купелеву місцевість Маріенбад і послав там чеських урядників та завіч чеськю урядову мову.

(Маріенбад лежить в німецькій частині Чехії; і є місце часто німецьке і власники купелевих місць є від давна Німцями.)